

Papekop, 25 november 2025

Aan:

Wethouder J. Vierstra,
Leden van de Gemeenteraad van Woerden

Gemeente Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Betreft:

Zorgplicht bij gezondheidsrisico's windturbinegeluid – verzoek tot herbeoordeling van adviezen RIVM/GGD

Geachte heer Vierstra, geachte leden van de gemeenteraad van Woerden,

Met deze brief willen wij uw aandacht vragen voor een onderwerp dat raakt aan een van uw meest fundamentele verantwoordelijkheden: de zorgplicht voor de gezondheid van inwoners van de gemeente Woerden en in het bijzonder die van de omwonenden van het beoogde windpark Montfoort/Oudewater in zoekgebied 8 van de provincie Utrecht. Uit de [kaart](#) in de onlangs door de provincie Utrecht uitgezette inwonersraadpleging blijkt dat inwoners van vrijwel de gehele gemeente Woerden hiervan overlast zullen ondervinden. Zoals u [hier](#) kunt teruglezen kan windturbinegeluid over enkele kilometers ver reiken.

Bestuurders hebben een zorgplicht voor hun inwoners ([zie](#) en [zie](#)) en worden geacht hen te beschermen tegen negatieve gezondheidseffecten. Ernstige geluidshinder en slaapverstoring zijn belangrijke oorzaken van onder andere hart- en vaatziekte, overgewicht, immuunstoornissen, en gedragsproblemen bij kinderen. De WHO adviseert maximaal 10% ernstige geluidshinder na te streven en 3% (!) ernstige slaapverstoring ([WHO 2018](#)).

Bij veel omwonenden heerst grote bezorgdheid over gezondheidseffecten van geplande windturbines vanwege de geluidshinder en slaapverstoring. Dat deze zorgen terecht zijn is zeer aannemelijk gemaakt in recent onderzoek van het Umweltbundesamt (2022; 10% hinder bij 35 dB(A) Lden) en een systematic review en meta-analyse van ál het slaaponderzoek, waarin een duidelijke dosis-effectrelatie wordt aangetoond tussen afstand en hinder (2023; 79% slaapverstoring binnen 500 meter en 69% binnen 1000 meter; Godono, [zie hier](#)).

Het expertisecentrum RIVM/GGD beoordeelt de bezorgdheid echter nog steeds als onnodig. In het licht van de klimaatopgave verwacht het weliswaar hinder doch acht deze aanvaardbaar. Van de zijde van het artsencollectief Windwiki en fysisch-audioloog Baart de la Faille wordt de stellingname van het RIVM sterk bekritiseerd. Zij geven hiervoor argumenten die geschraagd worden door peer-reviewed onderzoek van ná 2020, het jaar waarin het RIVM de laatste update van zijn gezondheidsanalyse publiceerde. Het RIVM heeft tot op heden niet op de bezwaren gereageerd anders dan dat zij zelf een vragenlijstonderzoek gaat uitvoeren.

Bij presentaties geeft het expertisecentrum RIVM/GGD aan dat het Duitse onderzoek niet duidelijk verschilt van de hindercurve die het instituut zelf hanteert. Baart de la Faille toont aan dat dit zeker wel het geval is: [zie hier](#).

Het slaaponderzoek wordt in presentaties door het RIVM niet relevant geacht omdat geen oorzakelijk verband is vastgesteld tussen windturbinegeluid en slaapverstoring. Windwiki en Baart de la Faille stellen echter vast dat dit ook voor de doses-effectrelatie van het RIVM geldt, waartegen het RIVM

geen bezwaren heeft. Het slaaponderzoek wijst op een zeer sterk verband tussen ernstige slaapverstoring en afstand tot windturbines.

De akoestische informatie in de RIVM-factsheet is zelfs sinds 2015 niet geüpdatet. Dit laatste betekent dat de door Baart de la Faille aangedragen recente literatuur over geluidproductie en geluidverspreiding van windturbines niet door het RIVM is beoordeeld en meegewogen in advisering. Dit heeft zeer grote gevolgen voor de beoordeling van te verwachten hinder.

Het onderzoek naar de kansrijke plaatsingsgebieden voor windturbines schiet op belangrijke punten tekort.

- De geluidcontouren zijn berekend aan de hand van het Activiteitenbesluit, dat niet voor niets door de RvS buiten werking is gesteld. De voorgeschreven rekenmethoden zijn gebaseerd op methodiek uit de jaren 90 van de vorige eeuw die werd ontwikkeld voor industriële objecten van ten hoogste 30 meter hoog, voor afstanden tot 1 km en voor omstandigheden met slechts lichte wind (ISO-9613 methode). De recente wetenschappelijk inzichten wijzen op aanzienlijke lokale afwijkingen van de te verwachten geluidniveaus van 10 tot 15 dB.
- De hinderprognoses die bepalend zijn voor de keuze van de significante geluidcontouren zijn gebaseerd op hinderonderzoek van 20 jaar geleden bij turbines met een ashoogte van gemiddeld 70 meter. Recente hindermetingen van de Duitse overheid bij moderne turbines wijzen op aanzienlijk ernstiger hinder. Als voorbeeld: daar waar op grond van de RIVM/GGD adviezen 8 tot 10 % hinder wordt verwacht, blijkt deze bij de huidige generatie windturbines bijna 50 % te bedragen.

Baart de la Faille heeft de fundamentele bezwaren tegen de voorlichting van het RIVM beschreven in een notitie en toegelicht in een presentatie waarin de actuele inzichten in de geluidproductie, geluidverspreiding en het ontstaan van hinder worden toegelicht.

Op windwiki.nl vindt u informatie over de [gezondheidseffecten](#) van geluidshinder en slaapverstoring.

Uit het bovenstaande volgt dat uw zorgplicht niet te verenigen is met het volgen van niet actuele wetenschappelijke informatie zoals die momenteel door het RIVM wordt verschaft. Het beschermen van de volksgezondheid van uw burgers dient een leidend principe te zijn bij het afwegen van belangen binnen de energietransitie. U mag zich hierbij niet verlaten op verouderde en aan correctie onderhevige gegevens. Wij vragen u uw zorgplicht serieus te nemen en de nieuwste internationale wetenschappelijke onderzoeken leidend te laten zijn.

Wij verwachten van u dat u deze zorgplicht invult door beleidsbeslissingen te baseren op de meest recente wetenschappelijke onderzoeken. Daarvoor is het noodzakelijk dat u uw adviseur, RIVM/GGD, verzoekt een wetenschappelijk verantwoorde beoordeling te geven van de aangedragen literatuur en argumentatie en deze met ons te delen ter inhoudelijke beoordeling door Windwiki en Baart de la Faille, opdat de noodzakelijke 'hoor en wederhoor' tot stand kan komen.

Wij verzoeken u de ontvangst van deze brief te bevestigen en ons op de hoogte te houden van de door u ondernomen acties hierop.

Met vriendelijke groet,

Namens de stuurgroep PTW (Papekop Tegen Windturbines)

[Redacted signature]

E-mail: [Redacted] [@kpnmail.nl](#)

Tel: 06 [Redacted]